

OHUTUSJUHEND MAALRILE Nr 38

1. SISSEJUHATUS

Käesoleva ohutusjuhendi tutvustamine (esmajuhendamine) töötajale toimub pärast töötaja tööle vormistamist ja sissejuhatava juhendamise läbiviimist tööandja määratud pädeva isiku poolt.

Töötaja täiendjuhendamine korraldatakse alljärgnevatelt juhtudel:

- uute töötervishoiu ja tööohutuse juhendite või õigusaktide kehtestamisel või kehtivate nõuete muutumisel;
- töökorralduse muutmisel või kui tema töös on olnud kolmest kuust pikem vaheaeg;
- tehnoloogia või töövahendite vahetamisel või uuendamisel;
- töötaja ümberpaigutamisel teisele tööle või tema tööülesannete olulisel muutumisel;
- kui töötaja rikkus tööohutusnõudeid, mis põhjustas või oleks võinud põhjustada tööõnnetuse;
- tööde või tegevuse puhul, mis ei kuulu töötaja töölepinguga määratud tööde või ametikohustuste hulka;
- kui struktuuriüksuse juht või töötaja ise peab seda vajalikuks;
- kui tööinspektor peab seda vajalikuks.

Täiendjuhendamise sisu ja mahu määrab tööandja.

Töötaja sissejuhatav, esma- ja täiendjuhendamine, väljaõpe ning töötaja iseseisvale tööle lubamine registreeritakse sellekohases päevikus või andmebaasis, kuhu märgitakse:

- juhendamise või väljaõppe kuupäev ja kestus;
- juhendatava ja juhendaja ees- ja perekonnanimi ning amet;
- struktuuriüksus, kuhu töötaja tööle suunati;
- täiendjuhendamise põhjus;
- töötajale tutvustatud juhendite ja õigusaktide nimetused;
- iseseisvale tööle lubamise kuupäev.

Töötaja kinnitab juhendamist, väljaõpet ning iseseisvale tööle lubamist oma allkirjaga.

Töötaja kohustused ja õigused

Töötaja on kohustatud:

- osalema ohutu töökeskkonna loomisel, järgides töötervishoiu ja tööohutuse nõudeid;
- järgima tööandja kehtestatud töö- ja puhkeaja korraldust;

- läbima tervisekontrolli vastavalt kehtestatud korrale;
- kasutama ettenähtud isikukaitsevahendeid ning hoidma neid töökorras;
- tagama vastavalt väljaõppele ja tööandja antud juhistele, et tema töö ei ohustaks tema enda ega teiste elu ja tervist ega saastaks keskkonda;
- kohe teatama tööandjale või tema esindajale ja töökeskkonnavolinikule õnnetusjuhtumist või selle tekkimise ohust, tööõnnetusest või tööülesande täitmist takistavast tervisehäirest;
- täitma tööandja, töökeskkonnaspetsialisti, töötervishoiuarsti, tööinspektori ja töökeskkonnavoliniku töötervishoiu- ja tööohutusosalase korralduse;
- kasutama töövahendeid ja ohtlikke kemikaale nõuetekohaselt;
- hoiduma omavoliliselt lahti ühendamast, muutmast või eemaldamast töövahenditele või ehitisele paigaldatud ohutusseadiseid ja kasutama neid nõuetekohaselt.

Töötajal on keelatud töötada alkoholi-, narkootilises või toksilises joores või psühhotroopse aine olulise mõju all.

Töötajal on õigus:

- nõuda tööandjalt töötervishoiu ja tööohutuse nõuetele vastavaid töötingimusi ning ühis- ja isikukaitsevahendeid;
- saada teavet töökeskkonna ohuteguritest, töökeskkonna riskianalüüsi tulemustest, tervisekahjustuste vältimiseks rakendatavatest abinõudest, tervisekontrolli tulemustest ja tööinspektori ettekirjutusest tööandjale;
- tõsise, ähvardava või vältimatu õnnetusohu korral peatada töö ning lahkuda oma töökohalt või ohtlikult alalt;
- keelduda tööst või peatada töö, mille täitmine seab ohtu tema või teiste isikute tervise või ei võimalda täita keskkonnaohutuse nõudeid, teatades sellest viivitamata tööandjale või tema esindajale ja töökeskkonnavolinikule;
- nõuda tööandjalt arsti otsuse alusel enda üleviimist ajutiselt või alaliselt teisele tööle või oma töötingimuste ajutist kergendamist;
- nõuda enda üleviimist sobivale päevasele tööle, kui ööajal töötamine on isikule arsti otsuse alusel tervise tõttu vastunäidustatud ning tööandjal on võimalik töötajat vastavale tööle üle viia;
- saada tööst põhjustatud tervisekahjustuse eest hüvitist vastavalt Vabariigi Valitsuse kehtestatud korrale;
- pöörduda töökeskkonnavoliniku, töökeskkonnanõukogu liikmete, töötajate usaldusisiku ja asukohajärgse tööinspektori poole, kui tema arvates tööandja poolt rakendatavad abinõud ja antud vahendid ei taga töökeskkonna ohutust.

Töötaja tervisekontroll

Töötaja tervisekontroll viiakse läbi tööajal ja tööandja kulul.

Töötaja tervisekontroll algab esmase tervisekontrolliga tööle asumise esimese kuu jooksul ning edaspidi töötervishoiuarsti näidatud ajavahemiku järel, kuid mitte harvem kui üks kord 3 aasta jooksul.

Tervisekontrolli käigus täidab töötaja tervisekontrolli kaardil tervisedeklaratsiooni osa ja kinnitab andmete õigsust allkirjaga.

Töötervishoiuarst olles tutvunud tervisekontrolli alusdokumentidega ning töökohal töötaja töökeskkonna ja töökorraldusega, määrab vajalikud terviseuuringud, kaasates vajadusel eriarste.

Töötervishoiuarst kannab terviseuuringute tulemused tervisekontrolli kaardile, annab hinnangu töötaja tervise seisundile ning teeb otsuse töökeskkonna või töökorralduse töötajale sobivuse kohta.

Töötervishoiuarst teeb töötajale teatavaks tema terviseuuringute tulemused ja tervisekontrolli otsuse.

2. MAALRITÖÖDEL VALITSEVAD OHUD

Töötamisel valitsevad ohud, õnnetusjuhtumid ja traumad:

- kukumine kõrgusest (töötamine redelil, tellingul, töölavaval jne.);
- kukumine samal tasapinnal (liikumistee eritasapinnalisus);
- elektrišokk, kontaktist vooluga.

Tegurid, mis võivad põhjustada kutsehaigusi:

- maalaritöö töö füüsilist pingutust nõudev, mis võib põhjustada traumasid, valusid seljas ja kätes ning muid ülekoormushaigusi;
- kokkupuuted erinevate kemikaalidega võivad põhjustada kutsehaigusi.

3. ÜLDNÕUDED

- 3.1.** Tööülesannet asuda täitma alles siis, kui selleks on teada ohutud töövõtted.
- 3.2.** Mitte kasutada tööriistu ega seadmeid, mille käsitlemist ei ole teile õpetatud.
- 3.3.** Alla 18-aastasi isikuid, rasedaid naisi ja rinnaga toitvaid emasid ei lubata töödele, kus on kontakt mürgiste ainete, lahustite, pliühendeid sisaldavate lakkide ja värvidega. Erandkorras, kokkuleppel kooli direktoriga, võib alaealine isik teha tööd juhendaja järelevalve all järgides töölepingu seadust ja ohutusjuhendeid.
- 3.4.** Ventilatsiooniseadmeid tuleb kasutada ranges vastavuses juhendiga, mis määrab kindlaks nende käivitamise ja hooldamise korra. Õhutorudel peavad olema seadised nende perioodiliseks puhastamiseks.
- 3.5.** Maalrid ei tohi:
 - töötada seadmetel, mis pole korras või sisselülitamata ventilatsiooniga;

- kasutada lahustina bensooli;
 - hoida lakke ja värve töökohal, mis ületab vahetuses vajaduse;
 - suitsetada töökohal ega läheneda lahtise tulega kergestisüttivatele vedelikele ja materjalidele;
 - hoida töökohal toiduaineid ja süüa töökohal;
 - hoida töökohal tühje laki- või värvipakendeid.
- 3.6.** Käte naha kaitsmiseks lakkide ja värvide eest määrada käenahka kaitsepastaga või panna kätte sõrmkindad.
- 3.7.** Kui värv satub nahale, tuleb see kiiresti maha pesta.
- 3.8.** Alkoholijoobes töötamine, töökohal alkoholi tarvitamine või kaasavõtmine on keelatud.
- 3.9.** Käesoleva juhendi nõuete mittetäitmisel süüdi olev tööline võetakse vastutusele seadusega ettenähtud korras.

4. ENNE TÖÖD

- 4.1.** Panna selga ettenähtud eririietus.
- 4.2.** Seada valmis tööks vajalikud töövahendid ja isikukaitsevahendid (respiraator, kaitseprillid jms.).
- 4.3.** Valmistada ette kogu tööks vajalik materjal.

5. TÖÖ AJAL

- 5.1.** Tundmatu koostisega värve ja lahusteid ei tohi kasutada. Kasutatavatel värvidel peab olema taaral valmistajatehase märgistus ja kasutataval värvipartiil valmistajatehase poolt informatsioon värvmaterjali kahjulikkusest (ohukaart).
- 5.2.** Üksteisega reageerivaid värvaineid tuleb hoida lahus.
- 5.3.** Värve, lakke, lahusteid tuleb hoida hermeetiliselt suletavas taaras.
- 5.4.** Enne pihustiga värvimise alustamist tuleb kontrollida voolikute, värvipaagi, värvipihusti, manomeetri, kaitseklapi, üksikkaitse-vahendite ja ventilatsiooni korrasolekut.
- 5.5.** Pneumaatiliste värvimisseadmete voolikuid võib lahutada alles pärast suruõhu juurdevoolu katkemist. Värvimisseadme õhuvoolikud peavad olema tugevasti ühendatud, et õhusurve neid lahti ei rebiks. Keelatud on survevoolikutel kasutada isevalmistatud traatklambreid. Töö ajal tuleb perioodiliselt jälgida manomeetri näitu. Rõhku survepaagis ei tohi tõsta üle tööõhu.
- 5.6.** Vertikaalpindade katmisel tuleb pihustit hoida risti värvitava pinnaga ja nii, et pihusti kaugus värvitavast pinnast oleks vastavuses pihusti valmistajatehase poolt antud kaugusega ning oleks välistatud liigse värviudu teke.
- 5.7.** Pihustamisega värvimiseks ei tohi kasutada pliidi, kaadiumi jt. kahjulikke värvaineid sisaldavaid emaile, värve, krunte ja teisi materjale. Kohapeal valmistatavate lakk- ja värvmaterjalidest viimistlussegude retseptuurid tuleb kooskõlastada sanitaarjärelevalve organitega.

- 5.8. Viimistlusmaterjalidest töösegude valmistamisel ning värvikatete peale kandmisel peab igas ruumis olema vähemalt kaks inimest.
- 5.9. Viimistletavates ruumides kasutatavad tööriistad ja rakised peavad olema materjalidest, mis löömisel ei anna sädemeid.
- 5.10. Viimistlusmaterjalide töösegusid ei tohi ladustada töökohtadel. Materjalide ja nende komponentide alt vabanenud taara tuleb pärast tühjendamist kohe eemaldada.
- 5.11. Diklooretaani ja metanooli sisaldavate värvikandjate ja lahustitega värvimisel tohib kasutada ainult pintslit.
Nitrovärvide ja lakkidega samuti teiste aurustuvate orgaaniliste värvikandjatega viimistlemisel tuleb eriti rangelt kinni pidada tuleohutuseeskirjadest, sest antud materjalid on kergestisüttivad ja nende aurude õhusegud on plahvatusohtlikud.
- 5.12. Põrandate ja värvimisseadmete saastumise vältimiseks tuleb värvaineid kallata ühest nõust teise vähemalt 50 mm kõrguste äärtega metallist aluspanni kohal. Värvide ja lahustite segamisel tuleb kanda respiraatorit ja kaitseprille.
- 5.13. Maalritööriistade (pahtlilabidate, pintslite, nugade) käepidemed tuleb iga päev pärast töö lõpetamist puhastada lahustiga. Voolikud ja pihustid puhastada ning pesta puhtaks laki- ja värvijääkidest, rakendades seejuures ettevaatusabinõusid.
- 5.14. **On keelatud:**
- hoida kergestisüttivaid vedelikke lahtises taaras;
 - jätta ööseks ruumi värvainetega (lakid, lahustid jms.) saastunud pühkematerjali.
- 5.15. Põrandale sattunud värv või lahusti tuleb kohe sealt koristada, kasutades kuiva liiva või saepuru, ning ruumist välja viia.
Pühkelapid, kaltsud ja vatt tuleb pärast tarvitamist koguda kaanega metallkasti ja iga vahetuse lõpul viia ruumist välja selleks ettenähtud kohta.
- 5.16. Värvitaarat tuleb puhastada pehmete (vasest või alumiiniumist) kaabitsate ja harjadega ning pesta lahustiga.
- 5.17. Kõrguses töötamisel kasutada kaitsevööd, mille nöör siduda hoone või jäigalt kinnitatud konstruktsiooni külge.

6. PÄRAST TÖÖD

- 6.1. Korrastada töökoht.
- 6.2. Enne söömist tuleb käed hoolikalt pesta pesemisvahendi, harja ja sooja veega.
- 6.3. Pärast pliiühendeid sisaldavate värvidega värvimist tuleb käed eelnevalt puhastada pesusooda 1% lahusega, seejärel pesta seebiga või alisariinseebiga. Seejärel pesta nagu sooja vee ja seebiga, loputada suu ja pesta hambaid. Võimalusel pesta end duši all.

7. ERGONOOMIA

Tööd, mis on seotud rohke liikumisega ja lihaste venitamisega, tehakse enamasti püstiasendis. Igasuguse seisva töö juures tuleks vältida painutatud selga. Kui inimene

kummardub ettepoole või ühele küljele, siis tema jala-, selja- ja ka õlalihased pidevalt pingul.

Kui inimene end uuesti sirgeks ajab, tunneb ta seljas valu, just nagu selg oleks kõveras olekus kangeks jäänud. On võimatu kogu aeg pingevabalt seista, kui töö kõrgus ei ole õigesti valitud.

Töökõrgus on väga tähtis tegur. Kui see on ebaõigesti valitud, siis keha väsib väga kiiresti. Töökõrgus peab olema selline, et tööd saaks teha ilma selga painutamata ja õlgu õiges ja pingutamata asendis hoides.

Tööd tuleks teha käte loomuliku asendi juures, nii lähedal kehale kui võimalik.

Tööd, mis ei koorma lihaseid ja mida saab teha asukohta muutmata, tuleks teha istudes. Peab olema võimalik ulatuda kõikjale oma töökohas ilma, et end selleks üleliia venitada või painutada.

8. NÕUDED AVARIIOLOKORRAS

- 8.1.** Kui on tekkinud avarii või õnnetusjuhtum, tuleb töö viivitamatult katkestada. Igast tööõnnetusest või avariist peab töötaja või pealtnägija viivitamatult teatama tööloju juhatajale või tööandjale.
- 8.2.** Õnnetusjuhtumi puhul tuleb kannatanule anda esmaabi, vajaduse korral kutsuda kiirabi või toimetada kannatanu lähimasse tervishoiuasutusse.
- 8.3.** Töötaja peab oskama anda esmaabi.
- 8.4.** Elektri-trauma puhul tuleb katkestada vool ja eemaldada kannatanu vooluringist. Kui voolu pole võimalik kohe katkestada, tuleb kannatanu vabastada vooluringist isoleerivat eset (kuiv riie, kuiv nõör, kuiv puitese) kasutades, ennast ohtu seadmata.
- 8.5.** Kuni juhtunu uurijate kohale jõudmiseni tuleb õnnetuskohal säilitada juhtumi toimumise olukord, kui see ei kutsu esile täiendavaid ohtusid.
- 8.6.** Tulekahju avastanud töötaja on kohustatud:
 - viivitamatult teatama häirekeskusele või lähimale tuletõrje- ja päästekomandole kus tulekahju on puhkenud, mis põleb, nimetama oma perekonnanime, telefoni numbri millelt te räägite ja andma vajadusel muud informatsiooni;
 - hoiatama ohtu sattunuid, rakendama abinõusid inimeste ohutuse tagamiseks ning nende väljaviimiseks tulekahju kohalt;
 - võimaluse korral asuma tuld kustutama esmaste tulekustutusvahenditega;
 - kui on süttinud kuvar, siis selle kustutamiseks ei tohi kasutada vett sest see võib vooluvõrku lülitatud kuvari puhul põhjustada elektri-trauma. Selleks võib kasutada pulber- või süsihappekustutit;
- 8.7.** Tulekustutus- ja päästemeeskonna saabumisel tuleb selle juhile teatada:
 - tulekahju tekkekoht ja ulatus;
 - võimalik oht inimestele;

- muud tulekahjuga kaasnedavad ohud (plahvatused, mürgkemikaalid jms.).

9. ESMAABI

Iga töötaja peab enne tööle asumist olema tutvunud esmaabi andmise juhendiga.

Kõige olulisem on tegutseda rahulikult ja läbimõeldult:

- püüda välja selgitada kannatanu seisukord;
- raske tööõnnetuse puhul helistada koheselt hädaabinumbril **112**;
- olemasolevate võimaluste piires anda kannatanule abi;
- vajadusel seisata ohtlikud seadmed, välja lülitada elektrivool jne.

Juhul kui töötajal ei ole piisavalt teadmisi esmaabi andmises, siis oodata kuni saabub selleks väljaõpetatud töötaja või kiirabi.

NB! Ebaõigete esmaabivõtete kasutamine võib kannatanu seisundit veelgi raskendada.